Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.17, juni 2021

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket,* 1848 (SJ: 921)

Teksten er etableret af Steen Tullberg
Punktkommentarer, indledning og tekstredegørelse er skrevet af Steen Tullberg, redigeret af Jon Tafdrup og Krista Stinne Greve Rasmussen

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning prof. dr.theol. h.c. Niels Jørgen Cappelørn

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2026

|[A:1]

Om Forslaget til en ny Skatte-Udskrivning under Krigen.

B*erlings-Avisen* for i Aftes har rigtignok indskærpet os, at *fordi* vore *ansvarlige* Ministre har *lovet* at frelse Danmark, *derfor* skal vi have *blind* Tillid til dem, og hvis vi synes, noget er alt for galt, da i det høieste *klage* til *Præsidenten,* men jeg haaber, at alle Dannemænd seer, det er kun *Snak,* eftersom vore *Ministre,* langtfra at være *Guder,* der *kan* alt hvad de *vil,* kun er *Mennesker,* som Folk er flest, og kunde umuelig, selv med den *bedste Villie* og den *strængeste* Ansvarligheds-Lov, give os mindste *Bod* for *Fædernelandet, hvis* det ved deres Forseelse og Feilgreb gik tilgrunde.

Det er da *ingenlunde* vore Ministres *gode Villie,* jeg *anfægter,* thi jeg takker meget mere Gud, at vi har faaet saa *velsindet,* saa *dansk* et Ministerium, men det er kun *min gode Villie,* jeg vil vise, og det maa jeg dog ei blot have Ret, men af mit Hjerte nødes til, *netop* fordi det er *Alt* hvad det undes *mig* at bidrage til det *Fædrelands* Frelse, som jeg, enhver *Dannemand* ufortalt, tør sige, ligger ingen haardere og tungere paa Hjerte. Vist nok kan ogsaa jeg see meget feil, men jeg veed dog, jeg er ingenlunde dummere paa *folkelige* Ting og det *virkelige* Liv end de Fleste, der staae for Styret,

og jeg tvivler ikke uden Grund derom, at nogen Mand i Danmark har gjennem en heel *Menneske-Alder* tænkt saameget paa *Danmarks* Stilling, Farer og mulige Frelse, som jeg, saa *mine Raad* burde *ikke* foragtes, *men* vel *overveies,* før de forkastedes. Danmark er i *yderste* Livsfare! hvem der føler det med mig, og *elsker Danmark* af inderste Hjerte, de bringes ei til at troe *blindt* paa de tilkaldte Læger, og de formane visselig ikke hinanden til *taalmodig* at oppebie, *hvad* Enden vil blive, enten det saa bliver *Liv eller Død!*

Ligesom jeg derfor paa det alvorligste har *fraraadt Blokeringen* af alle Preussiske Havne, som lige pinagtig paa *begge* Sider, og for os kun Spilde af den *Kraft* og de *Penge,* vi høit behøve, hvor Fjenden skal mødes og, vil Gud, fordrives; saaledes *advarer* jeg ogsaa paa det indstændigste *mod* det ny *Skatte-Paalæg,* som *Ministeriet* har foreslaaet *Folkeraadet*.

Maaske er Advarselen *overflødig,* da *Folkeraadet* sagtens maa finde, at Skatte-Udskrivningen i alt Fald kommer forsilde, da rimeligviis meer end *Halvdelen* af Riget er i Fiendens Haand, men min Advarsel gjælder *enhver, hvilkensomhelst* ny Skatte-Udskrivning under nærværende Krig, og at denne Advarsel er langtfra at være overflødig, det *beviser* Forslaget, der er gjort under de meest fraraadende Omstændigheder.

Enhver *Forsvars-Krig* lærer os strax, at ligesom det ikke er *Værnepligten,* men Fædernelands-Kiærligheden, der *sikkrer* Landet sit *Værn,* saaledes er det *igrunden ikke* heller ved *Skatte-Paalæg* men ved frivillig *Opoffrelse,* det borgerlige Selskab bestaaer, og ved Udbrudet af en *Forsvars-Krig,* der nødvendig vil kræve daglig Opoffrelse af Folket, vil *trykke alle* Næringsveie, maaskee reent *afskære nogle,* og rimeligviis, indtil videre, bringe en større eller mindre Deel af Landet i Fiendevold, |[A:2]da kan man ikke engang stole paa det *gamle* Skatte-Beløb, men maa stræbe, om muligt, at sikkre sig de nødvendigste Indtægter i rette Tid ved et *udenlandsk Laan* paa saa taalelige Vilkaar, som man kan faae. Vi *overraskedes* nu vel af Krigen, og jeg veed ikke, om man *forgæves* har forsøgt, blandt andet ved Hjelp af den *dansksindede* Grosserer *Hambro* i London, at opnaae et passende *Laan,* men *prøves* maatte det, om ikke før saa endnu, og naar det slog feil, saa vi var indskrænkede til vore *egne Hjelpekilder,* da maatte der øses af disse paa den eneste under Krigen *gavnlige* Maade ved *Kongeligt Opraab* til det *høieste* Offer i *yderste Nødsfald*.

Naar dette skedte, og naar den *Danske Folke-Bank* (Nationalbanken) foregik os alle med et lysende Exempel, da troer jeg vist, at ikke blot de *fire* Millioner, man havde ventet af den *ny* Skat, der snarere vilde formindske end forøge baade *Told* og *Skat,* medens den standsede *Opoffrelsen,* men at i det mindste det *Dobbelte* vilde blive stillet til *Regieringens Raadighed*.

Hvad nemlig *Banken* angaaer, da er den baade stiftet og beriget ved et uhyre, livsfarligt *Offer* af *hele Folket,* saa, da den nu er i de *mest Bemidledes* Haand, maa den ogsaa under Rigets aabenbare

Livsfare giøre Offere derefter, dels med *Gave* og dels med *Laan,* og naar det skeer, da er jeg vis paa, at hele den Deel af Folket, der ei er i Fiendens Magt, vil ogsaa, dels med *Gave* og dels med *Laan,* anstrænge sig til det yderste.

Det følger i Øvrigt af sig selv, at dersom *Folkeraadet* finder sig bevæget til at anbefale Majestæten denne *Danske Nødhjelp,* det da med det samme *udtrykkelig* erindres, at det *Kongelige Opraab* til at hjelpe af *yderste Formue,* maa høitidelig forsikkre alle *Danskere* om, at naar Riget er frelst og Freden vundet, da skal ikke blot de, der laande *Fædrelandet* Løsepengene for dets Liv, være, uden Undtagelse, de *allerførste Kreditorer,* som betales, men det ædle *Danske Folk,* som godvillig vovede baade *Liv og Gods* for gamle Danmark, skal faae og nyde alle de *Friheder* og *Rettigheder,* som deres Hjerte begjærer.

Skeer dette, og udhæves det især, at alle de, som i *denne* Krig kæmpe for Fædernelandet, skal for *sig* og al deres *Afkom* være fri for al saakaldt *Værnepligt,* og at alle de, som med *Laan og Gave* i en *vis* bestemt *Grad* komme Fædernelandet til Hjelp, skal i alle *deres* Dage være fri for alle *tvungne* Paalæg, af hvad Navn nævnes kan, da er det *Danske Riges* Redning og mageløse Opblomstring mig saa visse, som om jeg alt havde seet dem.

Veed Nogen bedre Raad, paa hvis sande Gavnlighed for *Folket* og *Riget,* altsaa paa hvis *ægte Danskhed* han er ligesaa sikker, han give dem, men Ingen tænke, at *Danmark* kan reddes selv ved Raad, som Verden vil kalde de klogeste, naar de er saa *udanske,* som *nu* at udskrive *nye* Skatter!

Den 5. Mai 1848.

N. F. S. Grundtvig.

Trykt hos **J. D. Qvist.**